

AZƏRBAYCANIN BÜTÖVLÜYÜ, MÜSTƏQİLLİYİ VƏ TƏRƏQQISI

RESPUBLIKA

TƏSİSÇİ: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN İŞLƏR İDARƏSİ VƏ QƏZETİN REDAKSIYA HEYƏTİ

6 İYUN 2024-cü il

CÜMƏ AXŞAMI

№ 118 (7876)

GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ, SOSIAL-İQTİSADI QƏZET

WWW.RESPUBLIKA-NEWS.AZ

Gün gələcək Azərbaycan dünyaya günəş kimi doğacaq.

Ilham Aliyev

Bərpaolunan enerji resurslarına transformasiyaya səy göstərilir

"Biz investorlarımızla çox məhsuldar münasibətlər qura bildik. Məhz bunun nəticəsidir ki, bp şirkəti otuz ildir bizim strateji tərəfdaşımızdır və bundan sonra da ən azından otuz il ərzində strateji tərəfdaşımız olaraq qalacaq. 1994-cü ildə Birləşmiş Krallıqdan bp və ABŞ-dan "Amoco" beynəlxalq neft şirkətləri konsorsiumuna rəhbərlik edirdilər və onlar bizə etibar etdilər... Sonra Azərbaycan özünü artıq etibarlı tərəfdaş kimi sübut etdi və iqtisadiyyatımızın müxtəlif sahələrinə və əlbəttə ki, enerji sektoruna əlavə investisiyalar yatırıldı". Prezident İlham Əliyev Bakı Enerji Haftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - "Caspian Oil&Gas" və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - "Caspian Power" sərgilərinin rəsmi açılış mərasimində çıxışı zamanı bu fikirləri söyləyib və qeyd edib ki, SOCAR ilə yaradılmış konsorsium arasında çox etibarlı əməkdaşlıq var idi.

Ötən əsrin sonlarında ikinci dəfə müstəqilliyini elan edən Azərbaycanda çətin və mürəkkəb və-

ziyyət hökm sürürdü. Respublikada baş alıb gedən özbaşınalıq, həm də sahibsiz bir ölkəyə göstə-

rilən xarici təzyiqlər dövlətin sünunlarını çökdürür, iqtisadiyyatı zəiflədir ki, bu da onun müstəqilliyini böyük sual altına qoyurdu. Zəngin təbii ehtiyatlara, yeraltı-yerüstü sərvətlərə sahib olan xalq ağır şəraitdə yaşayırdı. 1993-cü ildə ikinci dəfə respublika rəhbərliyinə qayıdan Heydər Əliyevin göstərişi ilə həyata keçirilən təxirəsalınmaz islahatlar nəticəsində ölkədə siyasi sabitlik bərqərar oldu. İqtisadi gücü, siyasi arenada nüfuzu olmayan Azərbaycanı qəbul etməyən, heç bir əməkdaşlıq əlaqələri qurmayan ölkələr ulu öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən,

müdrək siyasəti sayəsində artıq respublikamıza maraq göstərir, iqtisadiyyata investisiyalar yatırır dılar. Beləliklə, ümummilli liderin təşəbbüsü ilə 1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi" imzalandı və bununla da respublikamıza xarici ölkələrdən böyük sərmayə axını başladı. Beynəlxalq əhəmiyyətli müqaviləni imzalayan ölkələrdən biri Böyük Britaniya, 13 ən iri aparıcı şirkətlərdən ən başlıcası isə bp şirkəti oldu. 1998-ci il 19 - 24 iyul tarixində ulu öndər Heydər Əliyevin Böyük Britaniyaya rəsmi səfəri çərçivəsində ARDNŞ və bp, RAMCO və Monument Oil şirkətləri ilə üç mühüm sazişin, Azərbaycan Respublikası Prezidenti ilə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Baş naziri arasında iki ölkənin dostluq münasibətləri və tərəfdaşlıq haqqında birgə Bəyannamənin imzalanması ölkələrarası münasibətləri keyfiyyətə yeni mərhələyə yüksəltdi.

bp şirkəti 30 ildir ki, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən ən böyük xarici investor kimi beynəlxalq əhəmiyyətli enerji layihələrinin təhlükəsiz, etibarlı və səmərəli şəkildə həyata keçirilməsində yaxından iştirak edir.

(davamı 3-cü səhifədə)

Bərpaolunan enerji resurslarına transformasiyaya səy göstərilir

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Regional inkişafa mühüm töhfə verən Azərbaycanı dəyərli enerji tərəfdaşı kimi qiymətləndirən bp dünyanın ən böyük neft yataqlarından biri olan "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağının və eyni zamanda böyük qaz yatağı hesab edilən "Şahdəniz" yatağının operatorudur. Qeyd edək ki, bu yatağın işlənməsi ilə Azərbaycan təbii qaz ixal edən ölkədən bu gün təbii qaz ixracatçısına çevrilib. Həm regionun, həm də Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində, dünyanın global enerji bazarında mühüm rol oynayan ölkəmiz neftlə yanaşı, həm də təbii qaz ixrac edir. Uğurlu enerji siyasəti aparan, dünyada ümumavropa qaz təchizatçısı adlandırılan, ötən il Avropa bazarlarına 12 milyard kubmetr təbii qaz ixrac edən ölkəmizdə bu il 49 milyard kubmetrə yaxın qaz hasilatı gözlənilir ki, bunun da 24 milyard kubmetrinin ixracı nəzərdə tutulur. Təbii qaz ixrac etdiyimiz səkkiz ölkədən altısını mehız Avropa ölkəsi olması bir daha göstərir ki, bu qitədə

Azərbaycan qazına böyük tələbat

var, eyni zamanda həmin ölkələr respublikamız üçün ən əlverişli bazardır.

Müstəqil Azərbaycanın uğurlu neft-qaz siyasəti var. Ölkəmizin təsdiqlənmiş qaz ehtiyatları 2,6, proqnozlaşdırılan ehtiyatlar isə təxminən 3 trilyon kubmetrdir. "Şahdəniz" və "Abşeron" yataqları böyük potensialı olan qaz mənbələridir. Qarşıdakı 100 ildə ölkəmizin karbohidrogen ehtiyatlarının etibarlı təchizatçısı kimi çıxış edən "Ümid" yatağının potensialı isə 200 milyard kubmetrdən çoxdur. "Şahdəniz", "Azəri-Çıraq-Günəşli" layihələrinin operatoru olan bp şirkəti ilə birgə icrasına başlanan "D 230" bloku və "Şəfəq-Asiman" qaz yatağının işlənməsi istiqamətində işlər davam edir. Ölkəmizin strateji tərəfdaşı olan bp şirkəti ilə dərin qatlardan qaz hasilatı üzrə əhəmiyyətli layihələrin reallaşdırılması, eyni zamanda enerji səmərəliliyi və bərpaolunan enerji sahəsində uğurlu nəticələr Avropa bazarlarına qaz nəqlini artırmağa imkan verir. Bu baxımdan, təkəcə Avropa ölkələri deyil, dünyanın bir çox inkişaf etmiş dövləti ən etibarlı və uzunmüddətli tərəfdaş olaraq təbii qaz təchizatı coğrafiyasını genişləndirən ölkəmizlə əməkdaşlıq etmək arzusundadır. Təsadüfi deyil ki, alternativ enerjiden istifadəyə böyük önəm verən ölkə başçımız qazıntı yanacağıının uzun illər təkəcə ölkəmiz üçün deyil, həm də tərəfdaşlarımız üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirib.

Son illərə qədər yalnız neft-qaz ölkəsi kimi tanınan Azərbaycan bu gün qazıntı yanacağıından bərpaolunan enerji resurslarına transformasiyada böyük səy nümayiş etdirir. Ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinin tam təmin olunmasında neft və qaz təchizatı əsas amil kimi çıxış etsə də, bu gün "yaşıl enerji"yə transformasiya prioritetdir. İşğaldan azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur əraziləri nəhəng hidroelektrik potensialına malikdir. Postmüharibə dövründə həmin ərazilərdə artıq 270 meqavat həcmində hidroelektrik stansiyalar istifadəyə verilib və

yaxın gələcəkdə bu rəqəmin 500 meqavata çatdırılması nəzərdə tutulur. Bərpaolunan enerjinin həcmiminin 1 qıqavata çatdırılması isə yarım milyard kubmetr qaza qənaət etməyə imkan verəcəkdir.

Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı ilə enerji sahəsində əməkdaşlıq əlaqələri bu gün yeni mərhələyə yüksəlib. "Yaşıl enerji"yə keçid istiqamətində birgə fəaliyyət ölkəmizdə qeyri-neft sahəsində əlaqələrin şaxələnməsində böyük əhəmiyyət kəsb edir. O cümlədən Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) "Masdar" şirkəti tərəfindən tikilən 230 MVt gücündə günəş elektrik stansiyası, Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power" şirkətinin tikdiyi 240 MVt gücündə Xızı-Abşeron külək elektrik stansiyası 2030-cu ilə qədər ölkəmizin enerji sistemində bərpaolunan enerji mənbələrinin payının 30 faizə çatdırılmasında mühüm rol oynayacaq. İşğaldan azad olunmuş ərazilərin 2050-ci ildə sıfır tullantılı zonaya çevrilməsi nəzərdə tutulur.

29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - "Caspian Oil&Gas" və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - "Caspian Power" sərgilərinin rəsmi açılış mərasimində çıxışı zamanı ölkəmizin bərpaolunan enerji sahəsində sürətli inkişafına diqqət çəkən dövlətimizin başçısı deyib: "Ötən ilin oktyabrında "Masdar" şirkəti 230 meqavat gücündə günəş elektrik stansiyasını istifadəyə verib. İndi isə daha 1 qıqavat enerji həcmi əlavə edilir. Hazırda iki layihə işlənilməkdədir - onlardan biri inşaat mərhələsindədir, digərinin tikintisi isə tezliklə başlanacaq. Bununla da Azərbaycanın bərpaolunan enerji potensialı 2 qıqavata yaxın olacaqdır. Buraya təkəcə günəş və külək enerjisi daxildir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda hidroelektrik stansiyalarla bağlı gördüyümüz işləri əlavə etsək, görürük ki, 2027-ci ilədək 2 qıqavat həcmində bərpaolunan enerjinin əldə edilməsi tamamilə real hədəfdir. Bir daha təkrar edirəm ki, bu, sadəcə, başlanğıcdır".

Mehparə ƏLİYEVƏ,
"Respublika".